

Rozhodnutia Rady pre mediálne služby (RPMS) ohľadom RTVS

(obdobie po predčasných parlamentných voľbách,
11. október 2023 – 24. apríl 2024)

8. máj 2024
Bratislava

MEMO 98

www.memo98.sk, www.infovolby.sk | memo98@memo98.sk

0903 581 591 (office), 0905/493 591 (Rasťo Kužel), 0905/895 304 (Ivan Godársky), 0905/581 251 (Marek Mračka)

Projekt monitoringu sa realizuje aj vďaka podpore
National Endowment for Democracy (NED).

A. ÚVOD

World Press Day

V decembri 1993 vyhlásilo Valné zhromaždenie OSN 3. máj za Svetový deň slobody tlače (World Press Freedom Day) alebo len Svetový deň tlače (World Press Day), ktorý sa slávi s cieľom zvýšiť povedomie o dôležitosti slobody tlače a pripomenúť vládam ich povinnosť rešpektovať a dodržiavať právo na slobodu prejavu zakotvené v článku 19 Všeobecnej deklarácie ľudských práv z roku 1948 a pripomenúť si výročie [Windhoekskej deklarácie](#), vyhlásenia o zásadách slobody tlače, ktoré zostavili africkí novinári vo Windhoeku v roku 1991.

Press Freedom Index

Pri príležitosti Svetového dňa tlače medzinárodná organizácia Reportéri bez hraníc pravidelne zverejňuje svoj Index slobody slova (World Press Freedom Index), tohtoročný s podtitulom [Novinári pod politickým tlakom](#).

Ako spomína Index [v časti venovanej Európe](#), "napriek tomu, že Európska únia prijala svoj prvý zákon o slobode médií, EMFA, a napriek tomu, že tri európske krajiny - Nórsko, Dánsko a Švédsko - sú stále na čele indexu, politici sa snažia zmenšiť priestor pre nezávislú žurnalistiku. Na čele tohto nebezpečného trendu stojí prokremeľský predseda vlády Maďarska Viktor Orbán a jeho slovenský náprotivok (29. miesto) Robert Fico. Sloboda tlače je vystavená skúške vládnucich strán v Maďarsku (67. miesto), na Malte (73. miesto) a v Grécku (88. miesto), troch najhoršie hodnotených krajinách EÚ. Taliansko Giorgie Meloni (46. miesto) sa tiež prepadlo o päť miest".

Slovensko sa v jeho poslednej edícii zhoršilo, spadlo z miesta 17. (83,22/100) na 29. (76,03/100), [keď sa zhoršilo](#) v každom z [5 hodnotených kritérií](#) (politický kontext, právny rámec, hospodársky kontext, sociokultúrny kontext a bezpečnosť).

Nový rebríček pritom ešte nereflektoval snahu vlády Roberta Fica o ovládnutie RTVS prostredníctvom návrhu nového zákona.

Návrh zákona o Slovenskej televízii a rozhlase (STVR)

Návrh zákona o Slovenskej televízii a rozhlase (STVR) v jeho dôvodovej časti (a to ako v pôvodnom znení z 11. marca, tak aj v upravenej podobe z 22. apríla) spomína ako nosný dôvod nespokojnosť s obsahom vysielania a "reaguje predovšetkým na podnety verejnosti, odborných organizácií, združení, orgány[ov] samosprávy a mimovládny[eho] sektor[a]. Tieto požadujú zlepšiť súčasný stav a priblíženie sa k objektívnosti vysielania. Podľa nich vysielacia verejnoprávna inštitúcia nenaplní svoje verejnoprávne poslanie a tieto základné atribúty verejnoprávnosti opustila". Viac informácií o kontexte, protestných akciách občianskej aj odbornej verejnosti je možné nájsť v našej [monitorovacej správe z 3. apríla 2024](#), ako aj [vo verejnej výzve k inštitúciám EÚ z 24. apríla 2024](#) po schválení návrhu zákona vládou SR v daný deň.

B. METODOLÓGIA

MEMO 98 sa dlhodobo venuje zobrazovaniu politických subjektov a ich predstaviteľov v médiách na Slovensku ako aj v zahraničí, ako počas parlamentných volieb 2023 (vydali sme šesť monitorovacích správ o pokrytí kampane v médiách), tak aj počas prezidentských volieb 2024 (vydali sme päť monitorovacích správ a jeden blog o pokrytí kampane o obdobia pred ňou v televíziách, online médiách, aj na sociálnych sieťach).¹

V súvislosti s faktom spomínaným v úvode – výrazný občiansky a expertný nesúhlas s navrhovaným textom zákona o STVR, pričom hlavným verejne prezentovaným dôvodom návrhu zákona je adresovať vládnu koalíciu deklarovanú neobjektívitu RTVS - sme sa pozreli na rozhodovaciu činnosť regulačného mediálneho regulačného orgánu Rady pre vysielanie a retransmisiu (RPMS).

RPMS je na základe zákona č. 264/2022 Z.z. o mediálnych službách kompetentným ultimatívny orgánom na posudzovanie súladu obsahu vysielania so zákonom – a to predovšetkým vo vzťahu k reláciám spravodajstva a publicistiky RTVS, ako jedného z nosných atribútov dôveryhodnosti a napĺňania poslania médií verejnej služby.

Analýzovali sme rozhodnutia prijaté na zasadnutiach RPMS po predčasných parlamentných voľbách (6 zasadnutí v roku 2023 a 8 zasadnutí v roku 2024, v období 11. október 2023 – 24. apríl 2024).

C. HLAVNÉ ZISTENIA

- RPMS, prostredníctvom jej Kancelárie, posudzovala za sledované obdobie 303 návrhov - z toho sa 215 týkalo obsahu vysielaných a poskytovaných služieb, zvyšné sa týkali technických konaní (oprávnení na vysielanie, na poskytovanie). **Z 215 konaní sa 41 týkalo RTVS - 19,1%.**
- **Zo 41 konaní vo vzťahu k RTVS sa sankciou skončilo jediné** - upozornením na porušenie zákona (udelené na zasadnutí RPMS dňa 20. decembra 2023). Bolo udelené za odovysielanie mimoriadneho oznamu bývalého predsedu vlády Eduarda Hegera (zo 4. mája 2023).
- Okrem jednej sankcie RPMS v troch prípadoch voči RTVS začala správne konanie (na zasadnutiach 22.11. - bod č.24, 20.12.2023 - bod č.54 a 10.4.2024 - bod č.45 - návrh a rozhodnutie).

¹ Správy analyzovali pokrytie kampane v spravodajstve televízií, v online prostredí, ako aj v diskusných formátoch. Sú dostupné na našich stránkach memo98.sk a infovolby.sk.

- Z celkových 41 konaní, ktoré boli iniciované vo vzťahu k RTVS, sa ako problematické dajú vnímať štyri (9,8%). **Sankciou, teda potvrdením, že RTVS porušila svoje povinnosti, skončilo jedno z nich (2,6%),** tri ešte pokračujú.
- Pokiaľ ide o právny základ konaní - **až 29 konaní sa v nejakej miere týkalo §25** zákona č. 264/2022 Z.z. o mediálnych službách² - prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám. Jedno z konaní sa skončilo vyššie uvedenou sankciou, v dvoch prípadoch sa voči RTVS začalo správne konanie a 26 konaní bolo uzavretých ako nedôvodných.
- Celkovo **32 konaní (teda takmer 78,1%) vo vzťahu k RTVS ukončila RPMS zamietnutím** – boli vyhodnotené buď ako neopodstatnený podnet (29), zastavením správneho konania (1), alebo len zobrala informáciu na vedomie (2).

² **§25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám**

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.